

Ac. 1040.

701

186

701.

Al. 1040.

Kannatlikko Helena

Iuggu,

kes 22 aastat mitmes willetsuuses
olnud.

Halle, wägga luggemisse wäärt luggeminne.

Kirjotand P. Gildenmann.

Pernus, 1850.

Trükkitud ja müa W. Põrmi jures.

№ 107.

Handels-Verzeichnis

1850

Verzeichnis der in der
Stadt Dorpat

Der Druck ist unter der Bedingung gestattet, daß nach
Beendigung desselben die vorgeschriebene Anzahl Exem-
plare bei dem Dorpatschen Censur-Comitee eingereicht
werde. Dorpat, den 15. April 1850.

(L. S.)

Censor Samson.

Dorpat, 1850.

Verzeichnis der in der

Aastal 1253 olli Italiamaal, Neapli linnas, üks peawannem moi piiskop, selle õdde olli Türgi keisri Antoniussele abbikasaks sanud. Kui sesamma keisri praua ennesest suggu lotis, satis keiser omma abbikasa wennale sest sannumid, ja pallus ka ühtlase nimmetada, mis lapsele nimme peaks pandama, kui Summal tedda õnnelikult ilma lasseks tulla? — Piiskop rõmustas ennast, kui need sannumid ta kätte tullid ja andis wastuseks: et kui poeg peaks sündima, siis temmale Konstant nimme panna, ja kui tüttar, siis Helena. — Ja kui keisri praua mahhasamisse aeg kätte tulli, tõi ta wägga illusa tütre ilmale, kellele piiskoppi tahtmist möda ka Helena nimmeks pandi. Se laps kaswatadi moistlikko juhatajatte al wägga moistlikkuks ja jummalakartlikkuks innimeseks. Agga nenda kui se laps iggapiddi aasta aastalt moistlikkumaks sai, nenda läks ta ka ühtepuhko illusamaks, nenda et iggaüks, kes silmad ta pole lõi, otsego inglit arwas näggenad.

Kui sesamma tüttarlaps wieteistkümnne aastaseks olli samas, kutsus Summal temma emma

fiit ilmaſt ärra, miſ ülle keiſ allamad kaua lei-
naſid — agga keige ennam tüttar ja abbikaas
— ſeſt ta olli ükſ wägga kallis innimenne om-
ma ollemiſſe poleſt. — Ja kui nüüd keiſri leina-
aeg möda olli, ſatiſ ta keigiſſe madeſſe teen-
rid, keſ temmale ni illuſa abbikaſa piddid otſima,
kui ta tüttar olli. Otſiti kũl, agga ni illuſad
ei leitud. Selle ülle lãkſ ta muift pahhanduſſe
ja muift kurrwaſtuſſe pãrraſt otſego meleſt ſeg-
gaſekſ: et ta foggoni omma enneſe tüttart en-
neſele abbikaſakſ haſkaſ tahtma. Ja kuſ jo
kurrat korra kũned ſiſſe ſanud, ei ta ſeãlt ennam
naljalt tahha laſka — ta kaſtub lihhaga ühheſ
nouſ ni paljo, kui jouab, — et kũl ſekord ta
aſſi ei aidand. Lãkſ ſiſ keiſer kurratile omma
lihha ülle wolli andeſ, omma tütre jure ja rãkiſ
ommad hãbbemattad mõtted ülleſ. Agga ſe noor
innimenne, keſ niſamma ſũddameſ puhhaſ, kui
nãuſ illuſ, ehmatas omma iſſa kõnne pãrraſt
nenda ärra, et pool-minneſtuſſeſ iſſa ette põl-
weli langes ja ſure heãlega nutteſ ütles: „Ar-
maſ ja kallis iſſa! ma pallun, mõtle Summala
pũhha ſeãduſſe peãle, ärra laſſe kurrati nou lãbbi
ennãſt hukkatuſſe minna! pea parrem omma teen-
rittega weel nou, ehk woikſid enneſele weel illu-
ſama abbikaſa leida, kui minna ollen — mailm
innimeſſi tãiſ, jo hulga ſeltſiſt iſſa ühhe illuſa
leiaſid, miſ auga enneſele woikſid ſada ja pid-
dada, miſpãrraſt tahhad ſiſ nüüd mind ja iſ-
ſeennãſt hãbbi ja hukkatuſſe ſiſſe ſata.“ — „Sel-
lega polle mul teggemiſt“, ütles iſſa pahha me-
lega, „ma koſſin enneſele keddã ma tahhan.“

Agga Helena ütles: „Ma tahhan enneminni surra, kui sesugguse patto sisse ennast anda.“

Agga selsammal aial ollid pagganad Neapli linna alla tulnud sedda ärrawoitma. Sepärrast pallus seält piiskop omma demeeft, Türgi keisert (Helena isat) appi tulla. Se peäle panni ka keiser Antonius ennast walmis ja läks kahheksakümne tuhhande mehhega Neapli linna appi. Ta kui piiskop temma tullemist kulis, läks ta warrama ette temma wasto, tedda terretama. Kui römoga teineteist ollid terretanud, tulli keisrile jälle kurrati kihwt süddamesse ja ta ütles piiskoppi wasto: „Nuwäärt isä! ollen nüüd tulnud teie linna ja teid endid waenlaste käest päästma, mis ka lodan korda minnewad; agga peate mulle selle eest sedda lubbama, mis ma tahhan palluda, kui sõdda üksford otsas, — ja kui armate, et ei tahha lubbada, siis lähhan kohhe jälle omma teed taggasi, kust ollen tulnud.“ Piiskop lubbas ka hea melega, sest et ta koggoni sedda woinud armatagi, et teisel sesuggune kolbmatta mõtte ja tahtminne olli. Keiser sai selle lubbamisse peäle wägga rõõmsaks, läks warssi pagganatte wäe wasto wälja, sai peagi nende peäle woimust, ja aias neid seält maalt sutumaks ärra. Kui se olli sündinud, ja waenlast ennam kussagil karta ei olnud, läks keiser Antonius sure rõmo ja õiskamisega Neapli linna, kus tedda sure tanno ja auustamisega wasto woeti. Ta kui linna piiskoppiga keif juttud sai aianud, ütles wimaks: „Nüüd pean kü jälle warssi taggasi minnema, agga ennego ärra lähhan, peate mulle

sedda lubbama, mis mul palluda on." „Keigest süddamest!" ütles piiskop, „kuida woiksin ma omma isfama peastjale middagi keelda, se olleks jo koggoni hääbematta luggu." „Hea kü!" ütles keiser, „ei ma tahha ka muud suremad kedagi, kui et mulle mo tütre Helena abbiakasaks lubbate, kes on teie de tüttar." Selle ülle ehmatas piiskop esite nenda ärra, et ta ei teadnud, mis ta pididi räkima — ütles siis ommeti kui jälle mõttele olli sanud: „Kallis demees! palluge muud, mis igganeš woimalik, tahhan lubbada, agga sedda ei voi minna omma ammeti ja süddame tunnistusse pärrast mitte lubbada, sest se on jo koggoni Summala ja temma pühha seadusse wasto — sedda olleksite jo issegi piddand teadma." Agga keiser ei annud taggasi, waid ütles: „Teie ollete lubband mo palwe järrele tehha, ja muud ma ei tahha. Ja kui teie sedda ei tahha lubbada, siis tahhan wanduda, et ma enne Neapli linnast ei lähhä, ennego tedda sutumaks ollen ärrarifunud ja tuhha hunnikuks teinud."

Kui piiskop sedda külis, käisid tuhhat hirmutajat mõtted temmast läbbi, egga teadnud, mis nouga omma demeesst sest rummalast ja kõlbmat-
tast mõttest ärrapõrda. Tükki aia pärrast, kui parremat nou ei leidnud, pallus ühte kuud aega anda, et ta woiks selle asja ülle parreminni järrele mõttelda. Sellega lubbas keiser esiotfas leppida, ja läks kurwa melega Neapli linnast ärra koio pole minnema; — agga tee peäl said ta kurjad mõtted jälle ta peäle woimust, ja haf-

kas nou piddama, mil wiſil omma nou ja taht-
miſt warſi forda ſata. Sa tulli temmale wi-
maſs ſe nou mele: et Neapli piiskoppi nimmel
omma tüttele kirja kirjotaſ, nago olleſs piiskop
temmale lubba annud omma iſſale abbikaſaſs
ſada.

Sa ni pea, kui keiſer Antoniuſ omma ſoio
(Konſtantinopli linna) olli ſanud, tulli ta tütтар
Helena temma waſto ja terretaſ tedda lahkeſte.
Agga kui Antoniuſ tedda näggi, läſs pörgo tulli
öiete ta ſüddameſ lahти, wöttiſ ta kää peuſſe
ja ütles petja ſannadega: „Armaſ tütтар! ſinna
olled keikide mailma tütтарlaſte ſeaſt ſe ainuſ,
kedda mo ſüdda armaſtab, ſind tahhan ma en-
neſele abbikaſaſs, ja ſedda lubba on mulle ka
Neapli piiskop annud“, ja näitiſ ſiiſ ka ſe walle
kirja, miſ piiskoppi kirjotand ütles ollewad. Ag-
ga ſedda Helena koggoni ei tahtnud uſkuda,
waid ütles: „Sedda piiskop ei woi lubbada,
miſ Jummal ommaſ pühhaſ ſeäduſſeſ keelnud.
Sa ſepärraſt ei woi ma koggoni teie abbikaſaſs
ſada, woi raiuge mind käl tükkikſ ja purruſ.“
Kui naad nenda tükki aega ſanno ollid wahhe-
tanud ja keiſer näggi, et tütтар wägga kindel
olli, kääſiſ ta tedda tännä öhto maggama min-
na ja homme hommikuſ laulatamiſſe waſto
walmiſtada.

Kui ſiiſ Helena omma iſſa pörgoliiſſe kange-
kaeluſt käl olli tundnud ja mingit nou ei leid-
nud, tedda parrematte möttede peäle ſata, läſs
ta iſſa rummaluſſe ja enneſe willetſuſſe pärraſt
nutteſ omma maggamiſſe kambi. Kui Pariiſſa,

Helena toatüdruk, sedda näggi, tahtis ta tedda fannadega finnitada; — agga temma südda olli sest kurbastusest ni waewatud, et seal kellegi trööstimisse fanna ei maksnud. Melelt seggaseks läinud, ütles ommas süddame wallus: „Säh, Larišsa! siin on modk“ — mis ta seinast rip- pumast wöttis, — „tappa mind sega; sest en- neminni tahhan surra, kui patto ello ellada.“ Agga Larišsa ütles, ta ette põlweli langedes: „Ma pallun, jätke järrele! se ei kõlwa ka mit- te, — agga ma tahhan teile parrema nou anda: minge saddamasse, pakage seal üks laew ja katske koggoni woõrale male põggeneda omma isä kiu- famisse eest.“

Se nou olli wägga Helena mele parrast, — ta sai nago ueks innimeseks, — panni warši sojad rided selga, andis Larišsa kätte pišfokesse kasti täie kuld rahha ja lüksid mollemad sadda- masse. Seal ärratašid nemmad ühhe laewamehhe üles, selle wasto ütles Helena: „Touse rutto üles, panne omma laew walmis ja wi mind ärra ühhe woõra male, kus ma omma isä kiu- famiste eest warjul woiksin olla.“ Agga laewa- mees ütles: „Kuida ma sedda peaksin julgema tehha? Ma ei tohiks siis ennam jalgagi šia male tõsta, weel wāhhām teie isä ette minna.“ „Leiwa woib tõmees iggast kōhast šada“ ütles Helena, „ša woid jo keige laewaga ühhe teise rigi alla ennast anda, ja peälegi annan minna sulle hulga rahha.“ Selle peäle lubbas siis laewamees tehha, mis ta pallus. Helena jättis nüüd Larišsaga Šummalaga ja läks laewameh-

hega laewa ja purjetasid kōhhe minnema. Lariisa lāks koio taggasi ja heitiis maggama. Deise pāwa hommiko warrafult satis keiser omma wan-nema ministri Helenat laulatamissele kutsuma. Se lāks Helena maggamiisse kambri ukse tahha, kōpputas, agga ust ei tehtud lahti; — wimašs, kui minister tuggewaminne kōpputas, ārkas Lariisa, kes õ-wāssimussest alles rāskeste maggas, ūlles, ja teggi ukse lahti. Minister kūsšis: „Kas Helena, se uus noor keisri praua rides? keiser otab tedda jo.“ Lariisa laskis ta tuppja ja lāksid mollemad Helena kardinidega wodi jure, ja Lariisa tombas kōhhe kardinid eest ārra, nago pollekš ta muud teādnudki, kui et Helena maggab. Agga kui ta tedda mitte ei nāinud wodiš ollewad, teggi ta ennašt wāgga kūrwašs, ja nutma ja hulluma. Kui minister sedda nāggi, lāks ta ārra ja andiš nāhtud luggu keisrile teāda. Kui ta ministri suušt sedda kulis, et Helenat kūsšagil leida polle olnud, jāi ta ehmatuše pārrašt kui post omma paika seišma. Ja kui ta ehmatuše tuhking wāhhā lahkund olli, lāks Helena kambri, āhwardas Lariisat tulle ja moōgaga, kui ta Helenat wālja ei piddand saatma. Agga Lariisa ūtles, et ta middagi ei tea. Se peāle kāsšis keiser tedda wangi panna ja lubbas ellawalt ārrapōlletada lašta, kui ta mitte ei piddand tunnistama. Nende waljo sannade pārrašt ehmatas Lariisa ārra, heitiis keisri ette pōlwele, pallus armo ja lubbas keiš selgeste ja tōelikkult ūllesrāfida, miš ta hinge tagga pididi ollema — ja ūtles: „Eile õhto, kui meie maggama piddime

minnema, tahtis Helena isfi ennesele otša peäle tehha, mis minna waewalt sain ärrakeelda. Ta kui ma näggin, et ta waew wägga suur olli, andsin ma temmale nou, laewaga siit maalt ärra minna — mis ka jo on sündinud." Sedda kuuldes sai keiser kui hulluks: wiskas wallitsusse keppi ja keiserlikko kroni wasto maad, kárristas rided seljast lõhki, kiskus ennese karmo ja káskis Pariisat filmapilk ärrapõlletada — mis ka peagi ilma armota sündis. Ta siis wandus temma ka, et ta enne rahhule tahha jada, ennego Helenat pididi leidma. Laskis ka warsi ühhe sure laewa walmis panna, ja láks merre peäle, tütart otsima.

Lásk nüüd keiser purjetab ja otsib peäle, agga meie tahhame táhhele panna, kuida Helena káski káis.

Kui se laewamees, kelle laewa peál Helena olli, káua aega olli purjetand, sai ta wimaks Hollandi male, kus Helena temmale hulga rahha andis ja temmaga Summalaga játtis. Ta seál liggijárges olli üks naesterahwa-flooster, kuhho temma ka asset tahtis jada. Kui teised floostri-naesterahwad tedda merre poolt nággid tullemad, láksid ta wasto, terretasid lahkestes ja ollid rõõmsad, kui kuulsid, et ta nou olli nende jure jada. Agga ei sanud ta sedda rahho põlwe kuige káua, mis nüüd lotis sada, sest tühja au kerjajad inimesed ollid sedda keik teáda sanud ja ka keisrile teáda annud. Siis satis keiser senna floostriisse sedda kásko: „et kui naad ta tütart taggasi ei sadaks, siis pididi nende flooster ärrapõlletud sa-

ma." Ni pea, kui Helena sedda kulis, et se flooster temma pärrast hädas se pidid sama, jätis ta keikide nonnidega Summalaga ja läks jälle ärra merre pole, kust kulest ta senna ollid tulnud — et kule floostri ded tedda heamelega polleks tahtnud lasta minna. Merre ärest leidis ta õnneks ühe kaupmehhe omma laewaga, sedda ta pallus, ennast kasa wotta. Sa kaupmees wõttis tedda hea melega. Agga kui naad weel kuigi kaugele polnud sanud, tullid neile merre-rõõwolid ehk kaaprid omma laewaga wasto, woitsid nende laewa ärra, wiskasid kaupmehhe ja ta laewamehhe merresse ja wõtsid Helena enneste laewa peäle. Rõõwolid pealik löi koke patto-arms-tamisega silmad ta pole — läks liggi ja teggi omma rummalatte kõnnedega jo Helenale koke ärrarõkimatta süddame wallo ja hirmo, et ta langeks põlweli ja ütles sure healega nuttes: „Oh suur helde ja armolinne Summal! sa tead jo, et ma werre-sü eest põggenemas ja sinno pühha seadust ja ennese tõsist au hoidmas ollen; pallun sind, ärra lasse mo puhtust, mis põggenemisest läbbi ollen tahtnud hoida, nendesinnaste ülean-netumatte läbbi ärrarõjuda, waid peasta mind nende kääst, wata omma hallastaja silmadega mo peäle ja olle mulle armolinne! Amen

Summal kulis ka Helena palwet; sest ni pea, kui palwe olli lõppetud, tousis merre peäl ni kange torm, mis rõõwolitte laewa tuhhandeks tükkiks puruks ja keik rõõwolid merre pohja löi; Helena üksi jäi ühe laewa lae tükki peäle, kelle peäl tedda kaks päwa tulest eddasi aeti, funni ta

Inglisfe=ma ranna äre funninga rohho=aiä liggi sai, kuhho ta waewaga katsus ronnida, ja istus fenna puhkama.

Pole tunni pärrast läks Inglisfe=ma funningas Hinrek omma suggulašte ja sõbradega rohho=hoaeda kõndima, näggi tedda emal rohho peäl istumad, läks liggi, terretas lahkeste ja ütles: „Meitsike, kust teie seie ollete sanud, ja kes on teie rided nenda ärrarikkunud?“ Helena kostis: „Ärge küsige mo kääst ilmaaego ni paljo, pal-lun, andke mulle piisut leiba, kõht wägga tühhi ja ihho nõdder“, ja se peäle minnestas ta nõd-russe pärrast ärra. — Kunningas istus ta kõr-wa, wõttis ta Pea omma põlwede peäle, panni temmale süddame finnitajat rohho ninna alla, kelle rammo ta hingates ennese siise tombas ja warši toibus. Siis küsis kuningas jälle teist-korda, kuida da rided ni hukka sanud? Ja siis räkis ta funningale omma õnnetust. Se sai felle läbbi nenda armolisseks ta wasto, et ta ted-da omma tõldas Londoni linna laskis wia; sest ta olli ta riettest jo arwand, et ta wist mitte alwast soust ei woinud olla.

Ja kui nüüd Helena tükki aega funninglikkus maias olli elland, ja funningas temma wifid ja kumbed iggapiddi tähhele pannes head näggi ol-lewad, ja temmaga üksford üksi kõndima läks, küsis ta, kust maalt ja mis-suggusest suggust He-lena pididi ollema. Agga ta langes põlweli ja ütles: „Aulik funningas! ärge arwage sedda mulle mitte süüks, et ma teile omma maad egga suggu ei woi nimmetada, sest ma ollen omma

isja tahtmist wästo ommalt maalt ärrapõggene-
 nud, sepärrast, et ta mind Summala pühha seä-
 dusse wästo abbikasaks tahtis — ja kuida ma
 seie ollen sanud, sedda ollen teile jo rāfinud.“
 Ei pärrinud siis ka funningas temma käest selle
 polest ennam middagi, agga ta moistlikkust olle-
 misest ja keigest, mis ta temmast tännini olli
 tähhele pannud, arwas ta, et temma wist surest
 soust wois olla, hakkas ta kätte finni, tõstis
 tedda ülles ja ütles: „Ma arwan, et teie wist
 wäärt ollete funninglikkust abbikasaks sada, se-
 pärrast tahhaksin teid ommale abbikasaks ja Ing-
 liisse=ma funninglikkust prauaks tõsta.“ Helena
 langes jälle ta ette ja ütles: „Suur funningas!
 se olleks käl keikide melest naero wäärt, et keik
 teised funninglikkud tüttarlapsed tähhele panne-
 matta jättaksite ja üht sesuggust tahhaksite wõtta,
 kedda teie ei tunne, ei ta maad egga sugguwõssa,
 ja kellel mingisuggust warra polle.“ Need al-
 landlikkud sannad finnitaksid funninga armastust
 Helena wästo weel ennam ja ta hakkas ta käest
 finni ja ütles: „Kallis armoke! mul on war-
 randust käl, et mollemad süa woime sada.“ Ta
 mollemad lāksid koio. Se peäle lāks funningas
 omma emma jure ja rākis ka temmale omma
 nou ja laskis keikis paikus teada anda, et ta
 Helenat funninglikkust prauaks tahhab fronida,
 ja et iggaüks tedda nisamma peaks auustama,
 kui tedda ennast. Sedda ka keik hea melega lub-
 basid. Agga temma emma seisid selle wästo:
 kutsus funninga kōrwale ja ütles: „Üled sa hul
 woi jams, et sa sesuggusega tahhad laulatada

laske, kes jo keik mailma läbbi hulkund, kellest
sa ei tea ei isfamaad egga sugguwõssa ja kes jo
isfegi ennesest hâbbeneb râkides? Sest woiksid sa
isfegi moista, et se koggoni kõlbmatta on, sesug-
gust wõtta, kes mailmas, kes teab mis jo teind.
Mõtle enne parreminne järrele, ennego sedda ette
wõttad, mis sulle ehk takka järrele iggawessesk
teotussesk woiks tulla, — ja kui sa ülle mo-
tahtmisse ja nou teed, siis tahhan teile luggu
lûa, mis teile mollemile peawallo peab teggema.”
— Selle polest ei wâlletand ta mitte; sest ta
teggi nende wahhele sesuggust tulli ja waewa, et
ta selle pârrast isfi seitsme noumehhega pârrast
ellawalt sai ârrrapõlletud. — Agga funningas
ûtles: „Sinno âhwardamist ei panne ma tâhhe-
legi, te sinna, mis so kawwalus find ial õppe-
tab, siiski wõttan tedda abbikasaks; sest temma
head wisid tunnen ma jo nisamma hâsti, kui
sinno kawwalust, ja mis ta seisusse polest allam,
sedda ta omma wisidi polest üllem.”

Siiis lâks funningas ârra, andis teenrittele
kâsko, keikis asjus pulma wâsto ehhitada. Mon-
ne pâwa pârrast, kui keik walmistud olli, lâks
funningas ennast Helenaga aupiddi laulatada, ja
peti pulmad terweste kumme pâwa — ja ni au-
sad ja uhked, et Inglisfe-maal seddasarnast enne
polnud nâhtud. Pârrast pulmi lâks iggaüks koio
ja funninga emma toweri lõssi, kus ta elloasest
olli, — agga ta sidda tahtis wihha pârrast lõh-
keda. Ja funningas jâi omma nore abbikasaga
Londoni linna, kus naad kaks aastat wâgga
kallist ello ellasid. Selle aia sees olli ka jo He-

lena suggu otama sanud. — Sündisid temmale kaks poega, kes funninga emma karmwalusse läbbi mitme willetsusse kätte sattunud, kuida parrast kuulda same.

Enne weel, kui funningas omma armsa abbi kasa suggu olli nähha sanud, tulli temmale firri, et pagganad Sardinia-maad tulle ja modgaga laastama tulnud, ja palluti tedda diete rutuste appi tulla. Ta panni ka ennast sure hulga rahwa ja laewadega walmis, panni ühe uštawa wūrsti ennese assemele, selle nimmi olli Lofester. Ta laskis ka kolm kuld pitseri tehha, keik ühte modi kirjadega; ühe neist wōttis ennesele, teise andis omma abbi kasele ja kolmandama selle wūrstile, kes ta assemele pididi jama. Kinnitas siis wūrsti diete tuggewaste, et temma rigi eest, agga weel ennam ta abbi kasa hea eest hoolt peaks kandma. Ta kui omma abbi kasa ja keikide teenrittega Summalaga olli jätnud, läks ta sõameestega laewa ja purjetas eddasi.

Parrast funninga ärraminnemist kais ta wana emma Helenat ta raske-jalla aial saggedaste waatmas. Üksford leidis ta omma minnia magamast — ja sedda olli ta jo ammo ootnud — wōttis tasfa-hiljokeste Helena taskust ta pitseri, ruttas koio, laskis kullaseppa tulla, kes temmale kellegi hinge teadmatta sesammasugguse pitseri pididi teggema. Kui pitser walmis olli, jooksis ruttuste ja wiis Helena pitseri jälle sallaja ta tasko. Agga selle kullaseppa, kes temmale pitseri olli teinud, tappis kihwtiga ärra.

Helena mahhasaminne tulli siis ka pea kätte, ja ta sunnitas kaks illusat poeglast ilmale. Selle ülle said keik koddused kunninglikud teenrid rõõmsaks, ja keige ennam würist Lofester, — kes ka warsti ühhe mehhe läbbi kirjaga neid sannumid kunningale satis. Agga et tee kunninga emma lossi jurest läbbi käis, sepärrast laskis se tigge naesterahwas walwada, et kui kegi kunningale middagi sannumid pididi wima, et sedda siis enne temma jure kutsuda. Ja ni pea, kui se mees, kes würisti kirjaga kunninga jure pididi minnema, seält möda pididi minnema, kutsuti tedda tuppä, anti kallist roga süa ja seggajat jomaaega jua, kunni wimaš raskestä maggama jäi. Siis wöttis kunninga emma se kirja temma taskust, wöttis lahti ja leidis kirjotud ollewad, „et Helenale kaks illusat poeglast sündinud.“ Selle kirja põlletas ta kōhhe ärra ja kirjotas selle assemele ühhe teise ja nimetas sedda: „et Helena kaks imme-näggo kōera poega ilmale tonud“, mis peäle ta wastust palus, kas neid pididi ärrahukkata woi ellusse jātama. Selle kirja panni ta selle pitseriga kinni, mis ta Helena pitseri järrele kullaseppa olli lastnud tehha, ja pistis mehhe tasko. Kui mees ülles ärkas, ruttas ta minnema, ilma et olles teadnud, mis tempo kunninga emma olli teinud. Peäle sedda laskis se üllekohtune naesterahwas keikis paikus teede peäl warritseda, kas kegi kunninga jure pididi minnema ehk seält tulles, ja wabbandas omma teggo sellega heaks, et ütles ennesel suurt iggatsēmist ollewad, ommast poiast sannumid sada.

Kirja = weddaja sai ka peagi funninga jure ja andis kirja temma kätte. Kui funningas sedda walle-kirja lugges, lask ta habbi parrast usna punnaseks, ja andis sedda luggu Neapli piiskopile (Hellenen onnole) teada, kes ka sel aial sõaleris olli. Se panni sedda nisamma immeks, ja kuisis funninga kaeft, kust maalt ja mis saggusest seisusest ta abbikasa pididi ollema? Siis juttustas funningas temmale, et ta omma abbikasa merre areft ommast rohho-aiaft leidnud, kes omma isä eest ärrapõggenenud, kes tedda tahtnud kossida, — ja kuida temma tedda omma emma tahtmist wasto ommale kossinud, agga et ta weel tannine polle teada sanud, kust maalt ehk mis saggusest seisusest temma pididi ollema. Selle jutto ülle ehmatas piiskop ja ütles: „Teie sannade järrele arwan ma, et teie minno õe tütre Helena ollete naeseks wõtnud, kes omma isä kiusamiste parrast ommalt maalt ärra lainud ja kellest ükski tannini polle teada sanud, kuhho ta lainud.“ Nende sannade läbbi sai funningas piisut rõõmsamaks, agga siiski olli ta rahhota nende sannumitte parrast, mis temmale kotto kullutud. Piiskop katsus kül iggawisi ta meelt jahhutada ja ütles: „Sedda kirja on ehk üks ülleanneto innimenne kirjotand, et teie abbikasa teie melest alwaks tehha; sedda on ehk teie omma emma teinud, sest minno melest näitab se kirri ühhe naesterahwa kirjotud ollewad.“ Agga funningas ei tahtnud sedda uskuda, waid ütles: „Et se kirri minno abbikasa woi wärsti pitseriga finni on pandud, separrast ei woi egga

sa ma muud arvada, kui et se wärsti ehk minno ennese abbikasa kirjotud on." Piiskop seisis selle wasto ja ütles: „Se woib jo ehk ka olla, et kegi ennesele just sesugguse pitseri sallaja on lastnud tehha; sepärrast jäge sekskorraks rahhole ja kirjotage, et teie abbikasa ihho suggu teie taggasi minnemishe aiani ülles saab hoitud, ja minna sadan siit ühhe mehhe, kes kirja senna wiib." Se nou olli kunninga mele pärrast. Ja kui piiskoppiist sadetud kirjakandja Toweri lossi jure sai (kus kunninga emma asset olli), ollid warritsejad tedda otamas, kes tedda kunninga emma jure wiisid, surepiddi wasto wõtsid, kunni ta joobnuks jäi ja maggama uinus. Warsi wõttis kunninga wanna emma kirja mehhe taskust, lugges ülle, wiiskas tüllesse ja laskis omma sallasjade kirjotaja ue kirja wärsti kätte kirjotada (kellele ta pärrast kullaseppa teed näitis), ja se kirri olli nenda: „Mo abbikasa Helena pead sa wibimatta temma kahhe lapsega ärrapõlletama." Kui se wanna maddo selle kirja omma pitseriga kinni olli pannud, pistis ta sedda mehhe tasko. — Pärrast laskis ta sellesamma falla-kirjotaja, ennego tedda maggama panni, weel kahheksa kirja kirjotada, — ja üks neist olli waljum, kui teine, ja wiimse sees weel nimmetadi: „et kui wärst kaua aega piddi wiitma, Helenat temma kahhe werdjaga ärrahukkates, siis piddi ta isse ka hukkatud sama." Need kirjad satis ta pärrast ükskawalt wärsti kätte; kuida warsi kuulda same.

Ja kui siis piiskoppi sadetud mees ommast jo-

wastussfest ülles árfas, láfs árra ja wiis kirja wúrsti fátte. Wúrst lugges, — ehmatas ja kússis: „Kust sa selle kirja said?“ Mees wastas: „Kunningas Hinrek andis selle mo fátte.“ Wúrst ütles: „Sa waltetad! sedda ei woi kuningas mitte kirjotand olla.“ Agga ta meel sai wágga kirjuks — laskis kirja-toja wahhi alla panna, kunni ta sest asjast selgemat arro pididi sama.

Kui siis, ni kui jo eespool nimmetud, kuningas emma weel kahheksa kirja omma kirjotaja olli lastnud kirjotada, ja kirjotajat párrast árralõppetanud, et ta pahha teggo sallaja pididi jáma, laskis ta kahheksa woðrast meest ennese jure kutsuda, lubbas iggamehhele kümme naela kulda, kui naad iggaüks ommal seátud páwal úhhe kirja wallitseja wúrsti fátte pididi wima ja útlema, et kuningas Hinrek neid Sardinia-maalt saatnud. Sedda lubbasid mehhed wandega finnitades. Ta laskis siis need mehhed, iggapáaw úhhe, korra párrast ommad kirjad wúrsti fátte wia. Kui wúrst ni mitto kirja sai, ei teádnud ta, mis ta pididi teggema. Ta kui kússagilt nou ei leidnud, laskis kuningas emma ennese jure palluda. Se tulli. Wúrst náitis need kirjad ja ütles: „Need ollen ma teie poia káest sanud; ei ma tohhi neid Helenale náidata, egga tea ka, mis pean teggema; sepárrast pallun nimmetada, mis teie arwate.“ — Nüüd kússis ta diete parraja — kurrati eestweddaja — káest nou. Wanna maddo kóstis: „Mis teie neid kirjo Helenale siis kardate náitates, egga teie neid polle kirjotand? ehk mis se aitab, üksford peate ommeti náitama;

ja kui teie kardate näitades, kü! minna siis näitan." Laksid siis mollemad, wüsst ja wanna emmaka Helena jure ja andsid kirjad luggeda. Kui ta neid olli luggenud, ehmatas ta nenda ärra, et ta esüte sannagi woinud räkida. Pärast, kui olli toibunud, hakkas wägga halledaste nutma ja ütles: „Oh Summal, oh Summal! kust se peaks tulles, et mo mees ommas südames minno wasto ni kurja nou on piddanud? Kui kotto läks olli ta mo wasto kui ingel, ja mis nüüd? — Eks sest olleks kü! olnud, et ta mind ennesest ärra olleks aianud — agga nüüd ta ei tahha mind ellussegi jätta?" — Keis kes seal liggijärges ollid, nutsid Helena pärast sure healega. Ja Helenal olleks weel rohkem halledusse kaebamist olnud, kui mitte kunninga emma teda mitme tühja narrimisega — otsego Judas Iskariot — polleks kinnitanud.

Agga sest kinnitusest ei sanud Helena suurt, sest jubba nattokeste aia pärast tuli jälle kolmas kirri, pahhem kui endised. Siis läks wanna emma ta jure ja ütles: „Ole rahhul, tüttar, ni kaua kui minna ellan, ei pea sulle middagi pahha südima, kui ma ka omma ello sinno eest peaksin andma." Selle ülle sai Helena jälle pisut rõõmsamaks, egga teadnud hingestki, et se samma trööstia ta werre-waenlane olli. Teisel ja kolmandamal päwal tullid jälle ued kirjad ja ikka ford forralt waljumad. Siis ütles wüsst selle ülle wägga ehmatand ja immeks pannes wanna emma wasto: „Mis peame selle asja polest teggema?" Rawwal naene kostis: „Mo

poia kirjad lähwad kord korralt waljumaks, se-
pärast tahhan minna ennast sest asjast koggoni
lahti lüa, sest ma kardan omma poia wihha."

Teiste päiwe sees tullid jälle ued ramatud,
iggapäaw üks, kunni kahheksa tükki sai — ja
selle keige esimesesega ühtekokko ühheksa. Kui se
wiimne ja keige waljum olli tulnud, tuli wanna
emma kord jälle würssti jure ja ütles: „Urge
mind ennam selle asja siise kiskuge, minna ei
woi omma poia käsude wasto mitte panna, et
keik rigi asjad hukka ei peaks minnema." —
Würsst olli nüüd keige ennam kimpus, sest ühhelt
poolt olli temmal omma ello ja warrandust kahjo
kautades, kui ta kunninga käske ei piddand täit-
ma, ja teiselt poolt olli temmal pea nisamma
raske ilmasüta kunninga prauat ta lastega ärra-
põlletada. — Ta würssti kohto-noumehhed ütles-
sid: „Parrem on, et üks naesterahwas otsa saab,
kui et paljo innimesse õnnetusse siise peaksid sa-
ma — se on jo kunninga käsk, et ta otsa peab
sama, mis sul sest siis süüd on."

Et ka würsstki parremat nou ei leidnud, se-
pärast wõttis wiimse kirja, läks Helena jure,
lugges temmale sedda nuttes ette ja ütles: „Ma
näâksin, et ma mitte ilma olleks sündinud, sest
siis polleks nüüd mul ka tarwis sesuggust hir-
must käske täita." Agga Helena ütles: „Kui
mo isfand kunningas sedda tahhab, siis ollen ma
fellega rahhul ja tahhan hea melega surra; agga
se kurbastab mind wägga, et mo lapsed min-
noga hukkatud peawad sama, kes weel kellegile
pahha polle teinud; oh olleks ma weel kord om-

ma mehhega sanna kõnnelda sanud." — „Se ei woi sündida“, ütles würost, „sest ma pean peäle sedda, et ma teid ärrapõlletada lassen, teiest üht märki jätma, et kui ta taggasi tulleb, ei woi dõlda, et ma kellegi teise teie assemel ollen ärrapõlletand.“ „Wõtke siis“, ütles Helena, „mo kääsi selle sõrmuksega, mis ta mulle armastuskes andis, kui ta mind kosis, et ta sedda nähhes omma waljust wõttaks kahhetseada ja eddespidi üht asja selgeminne järrele kulada.“ Sa würost kääsis üht teenrit Helena kät otlast ärraraiuda.

Kui se luggu Londoni linnas rahwale teada sai, siis tousis sest suur käära, ja tahheti würosti koggoni ärra tappa, sest Helena olli omma hea wiiside ja armolise ollemise pärast keikide melest wägga armsaks sanud. Sedda käära nähhes ja kuuldes laskis ta Helenat taggasi wia, ja pidid tedda ilma kellegi teadmatta homme hommiko warra ärrapõlletama. Sest wiis würost tedda ta lastega omma maiasse, kus keik se õ keigel ärrarõkimatta furwastust olli, keige ennam würosti õe Marial, kes furwastusse pärast koggoni pool jamsiks läks, ja ütles: „Kui teie meie kunninga armsa abikasa lastete ärrahukkata, siis ei tahha minna ka mitte ühte silma pilko ellada.“ Sa langes omma wenna ette põlweli ja ütles waljo healega nuttes: „Mo armas wend, lasse Helena ellusse jada ja mind ta assemele ärrapõlletada.“ Sedda ei tahtnud würost lubbada. Agga temma ütles: „Lassee ridest kaks last tehha; need wõttan minna omma kätte peäle, kui ma purida peäle lähhan, et kui kegi emalt mind näab, mind He-

lena armab ollewad — agga Helenat jätta el-
lusse; sest se on jo parrem, kui minna ükski otsa
saan, kui et meid nelli korraga peab otsa sama
— sest kui Helena omma lastega ärrapõlletakse,
tahhan minna ka nende kõrwas ärrapõlletada."

— Sedda kuuldes sai Helena diete kurwaks ja
minnestas ärra. Siis hüdis Maria: „Mo is-
sand wend! wi kunninga abbikasa kussagile war-
juldasse paika; minna tahhan temma eest surra."
Wurst kostis: „Õdde! ma nään et sa ni wägga
kangeste temma eest tahhad surra, sepärrast tahhan
minna ka so nou ja tahtmisse järrele tehha." Las-
kis siis Maria kae ärraraiuda, et se Helena kae
asfemele kunningale tunnistusse määrgiks pididi ja-
ma, ja Helena kae panni ta ühhe kastikesse sisse
ja siddus selle kastikesse keige kääga Helena teise
lapse kaela. Agga kui Helena omma nõrgus-
tusest olli toibunud, panni tedda wurst ta kahhe
poiokessega ühte pati, andis kolm leiba ja muud
kõrwast ja jomaaega kasa ja satis merre peäle
Jummala tule holeks. Sa wursti õdde sai hom-
miko enne päwa touso ärrapõlletud.

Helenat ja ta lapsi aias tuul padiga Prant-
susse-ma randa ühhe metsa äre. Seal alles hak-
kas ta omma willetsust ja hädda diete järrele
mõtlemä ja isseärranis wursti de Maria surma
päärrast hirmsaste nutma. „Oh", ütles ta, „sa
ustaw ja puhhas neitsike, mikspäärrast olled sa
ennese werrega mulle ello olnud, mis ma siin
metsas kiskjatte metsaliste eest ommeti ei joua
hoida; ehk kui ma ka kül metsaliste polest woik-
sin ellada, agga kust ma ennesele ja ennese kahhe

lapsele süa wõttan? Mis kaga ma süa woin te-
nida ehk murretseda, mul on üks ainus käsfi?"
Selle leina=kaebamisse peale jäi ta maggama.
Siis tullid hunt ja karmo, teine ahnitses teise
lapse louge wahhele ja laskis metsa. Agga met-
sas laskis kahheste tüllise, sest mollemad taht-
sid mollemid lapsi üksi sada. Sedda näggi emalt
üks metsamees, kes koggoni metsas peaaega lap-
sest sadik olli ellanud, ni kui wannal aial sedda
saggedaste sündis; se jooksis rutto, ja tahtis lapsi
nende kiskjatte käest ärrawõtta. Hunt laskis
selle lapse warsti lahti, mis temma suus olli, ag-
ga karmo laskis karrates teisega omma pesa jure.
Se ühhe lapse wõttis nüüd metsmees ja wiis
omna kopasse. Pärast laskis ja otsis ka karmo
pesa üles, otas seal liggijärges senni, kui karmo
pesast ärra toidust laskis otsima, ja wõttis siis
ka selle lapse sealt ja wiis kopasse. Sedda nim-
metas ta nüüd Ursus (mis Laddina keele sanna
on ja meie keeles karmut tähhändab), sest et tedda
karmo käest olli peastnud, ja sedda teist nimmetas
Käeks selle käe pärast, mis temmal kästikessega
kaelas olli. Mollemid kasmatas ta waest wisi
kuusteistkümmend aastat.

Agga kui Helena üles ärkas ja omma lapsi
küsagilt ei leidnud, hakkas ta ni halledaste nut-
ma ja kiskendama, et kirmidki olleks pidband
armo andma. „Oh minna õnneto ja willets in-
nimenne," ütles ta, „kus on mo lapsokessed?
oh olleks need moismatta kiskjad mind ka ärra-
murdnud, kui naad mo keige kallimad panti, ja
keige armsamaid kinnitajaid mo häddas, ärrawi-

sid! egga neid ükski ennam moi peasta ja mo fátte tua." Nenda seisis ta seal, ommas wae-
mas ni tuim, kui se, kes kül ellab, agga ommeti
ei tea, et ta ellab; ta watas senna ja tenna,
agga ei näinud muud kui teisel polel pakso metsa
ja teisel polel laggedat merd. Wimaiks nággi ta
emal merre peäl üht kauba laewa. Selle pole
kissendas keigest wäest, et tedda Summala pär-
rast aidata ja kasa wotta. Agga kes sedda senna
kaugele pididi kuulma. Ommeti õnneiks purjetas
laewa perremees, otse Summala sunnitud, senna
Ma äre, kus Helena olli, lastis laewa ankrusse
panna ja tulli omma rahwaga mäele nattokest
jahhutama. Seält leidis ta Helena eest. Se
kõhhe pallus ennast kasa wotta, kuhho pididi
minnema. Sedda lubbas laewa perremees, kui
ta Helena káest keif ta willetsusfed kuulda olli
sanud. Laksid warssi laewa, purjetasid eddasi ja
said monne páwa párrast Prantsusse-ma Nan-
tesse linna, kuhho Helena jái. Agga laew láks
seält jälle eddasi. Seäl linnas ei aitnud tem-
mal mu nou, kui et pididi ferjamisse peäle heit-
ma — ehk kust ta siis muido kõhowarra olleiks
sanud. Wimaiks sai ühhe waese naesterahwa jures
ommeti korteri asfet, agga süa pididi ikka ferja-
ma, sest et se, kelle jures ta korteri asfet olli sa-
nud, issegi peaaego teiste armastusse annetteft
ellas. Ta sesugguses ferjaja põlwes ellas Hele-
na Nantesse linnas kuusteistkümmend aastat diete
waewa wiisi.

Umbeš sel aial, kui Helena Nantesse linna
olli sanud, olli Türgi keiser Antonius omma tüt-

tart ikka otsides Hollandi male juhtunud, senna kohta, kus se naesterahwa ehk nonni klooster olli, kus Helena ka nattoekesse aega olnud, kui ta eskite omma isä eest olli ärrapõggenenud. Antonius laskis ennast mäele sonda, läks nimetud kloostriisse ja päris Helenat tagga. Agga kloostri üllem naesterahwas wabbandas ennast ja ütles: „Sa olli kü nattoekesse aega siin; agga kui ta kuulda sai, et ta ellopait teil teada olli, läks ta siit ärra ühhe laewa peäle; agga kuhho ta lainud ehk sanud, kus ta praego peaks ollema, ehk kuida ta kääsi peaks kääima, sedda polle ma weel tännini mitte kuulda sanud — ehk kas ta alles ellus, moi koggoni jo surnud.“ Sedda kuuldes sai keiser wägga kurnaks, ja wandus, et ta enne järrele ei tahha jätta Helenat otsimast, kui temmast ka keigewähhemalt sannumid olleks sanud, kas ta alles ellus moi ehk jo surnud. — Läks seält ärra ja purjetas umbes eddasi. Agga tulles siin mele tulletada, et kurrat selle esimesse kiusaja mõttega temmast jo olli lahkunud, ja otsis siis Antonius ta isä tedda nüüd wannema puhta armastusse pärrast lapse wasto, ja mitte patto-armastusse pärrast.

Tahhame nüüd ka wahhel Helena mehhe, selle Inglise-ma kunninga Hinreko asja tähhele panna. Kui kunningas Hinrek omma asja Italia-maal korda olli saatnud — waenlastele näidand, kust tee koio lähhab, põris ta koio pole minnema. See peält satis ta ennese ele wallitseja wärstle omma taggasi tullemisest sanna ja ka paljo terwid omma kallil abbiķasa Helenale. Reid san-

numid kuuldes ütles würst Vosester: „Kui funningas tedda (Helenat) nenda armastab, miks ta tedda siis ta kahhe lapsaga ärrapõlletada käs kis?“ „Mis jut se on“, ütles sanname-andja, „kas teie ollete selle keige parrema ja illusama innimesse siin Ma peäl, kedda meie funningas ennam armastab, kui omma ennese ello, kas selle ollete ärrapõlletand? — Kui sedda ollete teinud, siis annaksin minna omma poolt nou, aegsaste warjopaika otsida, sest egga sesuggusest asjast head woi tulla.“ Kui würst sedda kulis, moistis ta jo ette ärra, et funninga kirjade jures suurt seggadust olli tehtud — agga ei ta teadnud praego weel armada, kas need kiusamissed Helena woi temma pärrast tehtut — hakkas kibbedaste nutma ja kaebama.

Warsti tulli ka funningas isse Londoni linna, kus würst tedda sure auga wasto wõttis. Ta keige esimesseks kohhe küsis, kuida ta abbi kasa käs si piddi kaima. „Wägga hästi“, kostis würst — sest ta ei tahtnud omma head funningast ni äkkiste kurwastada. „Summal olgo tännatud!“ ütles se peäle funningas, „et ta mulle tännini termist annud, et tedda jälle nähha saan ja temmaga jutto aiada.“ Kunninga wanna emma — nago kahhe otsaga worst — tulli ka liggi, teretas poega ja teggi ennast wägga kurwanõoliseks. Sedda panni funningas wägga immeks ja ütles: „Emma! mis sul wigga, et sa ni kurw olled?“ „Oh poeg!“ ütles emma, „miks ma ei pea kurw ollema; sest Vosester, se mailma mõrtsuk, on need ärrapõlletanud, kes sul wist siin

ilmas feige armsamad ollid — Helena ja ta kaks poega." Need sannad teggid funninga otsego hulluks ja kaskis wursti ilma sanna lausumatta filmapilk arratappa. Wurst ehmatas selle uile kul waggera arra, agga utles: „Sedda mis minna ollen teinud, sedda ollete teie, aumäärat funningas kasknud." „Kas sa pörane pead su omma wallega!" kiskendas funningas; „sa kirjotasid mulle wallelikko wisi, et temma kaks koera poega ilmale tonud, ja nüüd se polle ommeti tõssi." Kui wurst kahte koera kulis nimmetadawad, moistis ta usna selgeste, et uileannetumad innimesed temmast sadetud kirja jures kelmust teinud, ja tahtis ennese eest kosta. Agga se tiggedussega otsast otsani täidetud funninga emma utles omma poia wasto: „Kui sa Helenat nenda armastad, kui sa praego rägid, siis peaksid ka need, kes ta surma pärrast suallused on, warssi omma tenitud palga kätte sama." Se kihhutas funningast weel ennam wihhale, — ta tombas modga tuppest, ahwardas wursti tappa ja utles: „Ütle mulle ommeti, kust sa selle julgusse wõtsid, et sa mo abbikasa ta kahhe lapssega lastsid arrapõlletada?" „Sedda polleks minna wist mitte teinud" kostis wurst, „kui teie mitte ühheksa kirjaliikko kasko isse polleks annud, sedda tehha — kuida ma siis pidin julgema ühheksakordse kasko wasto panna." — „Kas need ühheksa kirja alles so kääs?" küsis funningas. — „Tah! keik mo kääs — agga sel filmapilgul koddos; ja peäle sedda on mul ka weel ühheksa hinges meest, kes need kirjad mo kätte tõid, ja kes endid keik

kunninga kasso peäle ütlesid mäljas ollewad.“ „Kui se nenda tõssi on, kuida sa praego rägid“, ütles kunningas, „siis annan ma sulle andeks, agga ommeti tahhan sedda parreminne järrele kulada.“ Se peäle läks kunningas wägga kurwa melega omma maiasse. Senna läks ta emma — se pörge tuf — takka järrele, ja ütles jälle poiale: „Mis sa ni kaua aega widad; eks sa lasse sedda mõrtsukast warssi wõllusse tombata — kes teab, mis so ennesegagi ehk tahhab teha.“ Nenda ja teist wisi püdis ja katsus ta kunningast wõrsti wasto ennam wihhale ärritada.

Warssi tulli selle järrele üks wõõras mees tuppa, kes kunningale sanna tõi, et Türgi keiser Londoni linna alla tulnud, ja et ta lubba palub monneks päwaks Londoni linna jada. Se sannum teggi kunningast jälle ni rõõmsaks, et ta keik pahhandusjed ja kurwastusjed ärraunnustas, hobbose saddulasse laskis panna ja ue wõõrale wasto sõitis. Ja kui ta tedda olli terretanud, küsis ta: „Mis asji teid sedda pitka ja waevalist reisi on sundind ette wõtma?“ „Ma otsin omma tüttart“, kostis keiser, „kelle nimmi Helena.“ Se peäle ütles kunningas: „Minna olen ka ühhe Helena pärrast leinamas, kedda mo wõrst Lofester ta kahhe lapsaga on ärrapõlletanud; mis pärrast ta sedda teinud, ei olle ma weel tännini teada sanud.“ Kui keiser Antonius sedda kulis, kahwatas ta näust ärra ja küsis: „Kust se innimenne pärralt olli?“ Kunningas Hinrek kostis: „Sedda ei tea ma tännini weel mitte; leidsin tedda merre ärest ommast rohhoaiast, ja

ta ennese jutto järrele olli ta ommalt maalt är-
rapõggenud omma isä eest, kes tedda abbikasaks
tahtnud; agga minna wõtsin tedda, et mo emma
kül selle wasto seisib, ommale abbikasaks." Kui
keiser sedda külis, hüdis ta waljo heäle: „Oh
mo kallid tütar! oh mo tütar! woi nüüd ol-
led furnud! — mis ello minnulgi ennam on! —
kurwastus tappab mind enneaega!" Nende san-
nade üle sai kuningas Hinrik ka jälle ni kur-
waks, et tegi ei teadnud, kumba enne ehk ennam
olleks tarwis kinnitada. Ja mollemad laskisid su-
res kurwastuskes Londoni linna.

Ja kui mollemad wallitsejad linna ollid sanud,
kutsuti würst Rosester ette, kes omma asja pidid
selgeks teggema. Se tuli, ja tõi ka need üh-
heksa kirja-tojad, iggaühhel se kirri käes, mis ta
olli tonud, kuningas ette; sest würst olli neid
keiki wahhi alla pannud. Ja kuningas laskis
würsti need kirjad korra järrele ennese ette lug-
geda, ja würst näitis ka igga kirja peäl kuningas
ennese pitseri. Selle üle immetelledes laskis
kuningas iggaühhe kirja toja üksi — korra jär-
rele — wanduda, selle peäle: kelle käest ja kust
naad iggaüks omma kirja ollid sanud. Esimesse
kirja toja wandus selle peäle, et ta omma ra-
mato Neapli piiskoppi käest sanud. — „Siis
on piiskop mulle sedda tülli teinud!" kiskendas
kuningas wihhaga, „se ei pea temmale tasu-
matta jama." Siis lasti ka need teised kahheksa
ühshawalt wanduda. Seitse neist wandusid wal-
let; agga wiimne ütles: „Et ma kül ei tea, mis
teie, aumäärat kuningas, minnoga tete, kas las-

fete mind ärrapõlletada moi moõgaga tappa, fiiski tahhan tõt råkida." Kui kunninga emma, kes ennast ka liggi olli aianud, sedda kulis, et se tõt tahtis råkida, tahtis ta sedda asja ärra feggada ja ütles: „Mo poeg, mis luggu se on, et sa ni kaua aega widad, egga weel sedda mõrtsufast, kes so keige kallimat ni üllekohtusel kombel ärrahuffanud, et sa sedda ta tenistust mõda ei nuhtle." — Subba würst olli uut julgust sanud, ja ütles nende sannade peäle kunningale: „Muwäärt suur kunningas! kui teie kotto ärra lãffite, andsite keif wallitsusse otsust minno kätte, ja minno kães on ta weel selle tunnini, sest et sedda mo kãest weel polle taggasi woetud, sepãrrast ärge pange pahhaks, et minna kui alles wallitseja, teie emma wahhi alla pannen, kunni selgeks saab, kelle lãbbi se suur pahhandus ja kurwasus on sündinud — sest ta ei tahha keddagi diete laska råkida." Sa se sai nenda tehtud, kui würst rakis, et kũl emmake tuggewaste wasto panni — tedda pandi uhte kambri kinni ja waht ukse ette.

Selle jãrrele wandus siis se wiimne kirja toja selgeste: „et kunninga emma Toweri lõssist selle kirja ta kätte annud, agga ilma et ta olleks teãdnud, et mingitsuggust pahhandusse teggiat asja seãl sees olli." — Siis pallus keiser Antonius kunningast, et temmal woiks lubba olla, nende meeste peäle kohhut moista, ja ütles: „Selle eessimesse kirja tojale tulleb andeks anda, kes omma kirja Neapli piiskoppi kãest sanud ja ka selle wiimsele, kes praego tõt wandus,

agga teised peavad ärrapõlletud sama." Sellega olli kuningas Hinrek rahhul. — Siis pallus keiser ennesele lubba kunninga emmaga üksi jutto aiada, mis temmale ka lubbati.

Keiser läks siis kunninga emma jure ja ütles: „Kas teate, aumäärart kunninga emma, ma läh-
hän warfi omma male taggasi, ja kui teil taht-
minne on, siis wõttan teid kasa ja lassen teid
abbikasaks kronida; ma armastan teid ennam,
kui middagi muud mailmas; piddage sepärrast
õiete warfi nou, kas tahhate ehk mitte." Se
jut rõmustas wanna emmakest wägga ja ta üt-
les: „Kui teie, aulik keiser, mind abbikasaks lub-
bate wõtta, siis tahhan minna ühhe ku pärrast
omma poia leiwaft lahti lasta, et teie siis ka
Englisse=ma wallitsust omma kätte woite sada;
ja et ma tõeste teie pole tahhan hoida, selle tun-
nistusfeks annan sellesinnatse kuld kottikesse." Agga ni pea, kui ta se kuld kotti keisri kätte
olli annud, tulli temmal mele, et ka se walf
jårrele tehtud pitser seäl kottis olli, — ja pallus
siis rutto kotti jälle taggasi, ja lubbas kallimat
asja anda, sest et selle wägga alwa ütles olle-
wad. Agga keiser ei teinud selle juttoga ennam
teggemistki, waid läks wälja panni kambri ukse
ennese takka finni. — Kui ta kotti lahti teggi,
leidis kohhe walf pitseri seest, läks ja näitis kun-
ningale. Sedda nähhes panni kuningas wägga
immes, ja kaskis würsti Helena pitserit tua.
Kui olli todud, ütles kuningas: „Kuida se woib
olla? ma ei lasknud jo ennam, kui kolm ainust
pitseri tehha, ja nüüd on neid nelli?" „Wist,"

ütles feiser, „on teie emma üks karmal ja ülle-
kohtune innimenne, kes sedda neljat on lasknud
tehha; sepärast laske tedda seie kutsuda ja üks-
sige ta kääst, kust temma selle mõtnud.“ Sa kui
emma kunninga ette todi, ütles kunningas, et
ta ennast surma wasto pididi walmistama keige
omma seitsme walle tunnistajaga. Kui emmake
sedda kulis, sai ta otsogo pöraseks; agga wimaks
tunnistas ommeti keik üles: kuida ta kullaseppa
ennesele pitseri lasknud tehha ja tedda pärrast
ärarahukand, ja kuida omma salla-asjade kirjo-
taja need kirjad lasknud kirjotada ja teddagi
pärrast ärralõppetanud, ja keik, mis ta olli tei-
nud.

Siis mõistsid wallitsejad sedda otsust, et kun-
ninga emma keige omma seitsme walle tunnis-
tus-mehhega ärrapõlletud pididi sama. Kui need
omma tenistust mõda omma nuhtlust kätte ollid
sanud, läks würist jälle kahhe wallitseja jure ja
ütles: „Helena woib omma kahhe lapsaga ehk
weel ellus olla — agga üks naad on, sedda ma
kui ei tea — sest ma saatsin neid padiga merre
peäle, ja mo õdde Maria laskis ennast isse hea
melega Helena assemel ärrapõlletada.“ Kui wal-
litsejad sedda kuulsid, wandusid nemmad teine
teisele, mitte enne ühhest lahkuda, ennego Helena
pididid leidnud ollema. — Wallitsusse otsust kin-
nitas kunningas Hinrik jälle ueste würist Losetri
kätte ja läks keisri Antoniussega Helenat otsima.
— Need otsigo Helenat, agga senni mõttame
meie aega, ja kulame, kuida Helena kahhe lapse
käästi káinud.

Uksford, kui need kaks last jo kuusteistkümmend aastat selle metsmehhe jures ollid olnud ja jo sureks mehheks kasnud, laks ta nendega merre pole kõndima, jai ühhes kohtas seisma ja ütles: „Lapsokessed! siin on se koht, kus teid esimest kord näggin ja metsaliste kaeft arrapeastfin.“ „Kuida?“ ütlesid lapsed, „eks siis sinna meie isä ei olle?“ — „Ei olle!“ wastas metsmees, „kueteistkümmne aasta eest wõtsin teid siinsammas metsaliste kaeft ärra, ja sest aiaft ollete minno jures kui lapsed kaswanud ja ellanud ja tahhan teid weelgi hea melega ennese jures pidada, kui agga isä tahhate.“ Agga nemmad kostsid: „Kui sinna meie isä ei olle, siis tahhame sinno jureft kohhe ärraminna, ja fenni ühhest maast teisi kää, kunni omma isä olleme leidnud.“ Tännasid kaswatamisse eest, jättsid Summalaga ja läksid ärra.

Kui tükki aega ollid käinud, said metsast wälja merre äre ühte saddamasse, kus Portugali kaupmehhi omma laewadega eest leidsid. Üks kaupmees teiste hulgast küsis nende kaeft, mis mehed naad piddid ollema? Nemmad kostsid: „Ei meie tea isägi, kes meie olleme, sest meie ei tunne ei isä egga emma; olleme siin ses metsas ühhe metsmehhe jures ellanud, kelle nimmi Weliks on.“ Kaupmees rõmustas ennast nende noorte meeste lahke ja moistlikko jutto pärrast; ta laskis neile wisipärrast rided tehha, wõttis neid laewa ja andis neile peälegi monned head koppikad tasko rahha. Kolme päwa pärrast said Puweri linna Almadia male, kus üks leff würssti praua

wallitsejaks olli. — Sa just sel aial olli Inglis-
se=ma wallitseja würst Losester ühhe immelikko
seggadusse parrast selle linna al, sedda arrawõit-
mas. — Kaupmees wiis need poisid linna lesse
würsti praua jure, kus neid armoga wasto woeti,
ja neile warsi süa anti. Ursus sõi kül, agga
Kääsi ei tahtnud, waid sõi neid metsa juri, mis
metsemehhe jurest arratulleš kasa olli wõtnud.
Separrast küssis würsti-praua piisoke tüttar, kel-
lega ta ennast selle=aia toitnud? Kääsi kostis:
„Kueteistkümmel aastal polle meie mollemad muud
sõnud, kui rohka ja jurikid, ühhe metsemehhe ju-
res, kes meid selle aia kaswatanud.“ Peäle sedda
rääkis temma ka keik, mis modi ello neil tännini
olnud, mis ülle würsti-praua nende wasto ni
armolisseks läks, et ta neid foggoni ommaks
lapsesks lubbas wõtta.

Agga kui würst Losester ikka alles linna al
olli, tousis nalg linna sees. Kui Ursus sedda
näggi, andis ta keik würsti-praua toidud, mis
temmale ollid tehtud, waeste näljastele, ilma
praua teadmatta. Sedda andsid kofkad prauale
teada. Sa selle ülle wihhastas ta ennast ja las-
kis mollemid linnast wälja aiada. Agga ei tea,
kas nored mehhed ollidki weel linna warrawast
wäljas, kui jubba üks kof jälle prauale teatas,
et keik pottid, tassid ja waagnad ennam täis,
kui enne. Siis sai praua kurwaks, et ta neid
olli lastnud arra aiada.

Nored mehhed tullid nüüd würst Losestri leri,
kus würst nende kääst küssis, kust naad piddid
tulles? Ursus wastas: „Meid aeti linnast arra,

et waestele rohkeste andid olleme annud." Zeise noremehhe faelas laegast nähhes, küssis würst, mis seäl sees piddi ollema? Temma kostis: „Selle sees on üks küssi, agga ei ma tea issegi, kust ma sedda ollen sanud." Sedda kuuldes tulli würstile Helena mele, kelle kää ta lastnud ärra-raiuda; ta pallus, et naad temma jure piddid jama, mis naad ka heamelega teggid. Pea pärast sedda sai Joseftri ja lesse praua wahhel se läbbi rahho tehtud, et würst Josefster lesse praua ärrakössis. Sa se peäle läks würst omma prauaga Inglise= male ja wöttis nored mehhed kasa. Kui würst ja ta praua monned naddalad Inglise=maal ollid ellanud, tahtis praua Ursust nissamma abbiello rikkumisse tee peäle sata, kui üksford Potiwari naene Jakobis poega Josepiti. Se teggi nore mehhele ni suurt hääbi ja hirmo, et ta seält omma wennaga silmapilk ärraläks ja Prantsusse male purjetas. Seäl said nemmad Puloni linna. Sa seält läksid nemmad Euro linna piiskoppi maiasse. Piiskop küsis nende kääst, kust naad pärralt piddid ollema? — Nemmad rääkisid kuida nende küssi siit sadik olli káinud. Nende juttust mõistis piiskop warssi, et naad alles ristmatta ollid; ta ristitas neid ja nimetas Ráat Rikksiusseks ja Ursust Martiniks. — Mõllemad jäid piiskoppile teenriks. Martin maiaüllewaatjaks Rikksius toapoisiiks. — Jägo nored mehhed tenima, — meie tahhame Helenat ka wahhel mele tulletada.

Kuusteistkümmend aastat olli Helena Nanteesse linnas willetsalt ferjamisse warral ellanud. Siis

lâks kord Turo linna, kus ta ka piiskoppi mai-
asse andi lâks palluma, — ja ta poeg Martin
andis. Ei naad kûl teineteist ei tundnud, agga ni
pea, kui üks-teist nâggid, hakkas mollematte werri
kangeste jooksuma, ilma et olleksid teadnud, kust
se tulli. Nûud kulame ka Helena isä ja mehhe
luggu.

Senna ja tanna merresid ja maid möda käies
Helenat otsides said keiser Antonius ja kunningas
Hinrek Turo linna. Seal saatsid nemmad
linna piiskoppile ennestest fanna ja pallusid lub-
ba, pariks päwaks senna jâda. Sedda lubba
andis piiskop, ja sõitis peâlegi omma teenrittega
ratsa nende wasto, kus wastastikko mollemilt
poolt suurt auustamist tehti. See peâl linna
minnes râkis kunningas Hinrek piiskoppile keif
ommad loud illes. Piiskoppi teenritte hulkas
ollid ka Martin ja Riksius, kedda nâhhes kun-
ningas piiskoppi kâest küsis: „Kust ja mis no-
red mehhed need on?“ Siis râkis piiskop, mil
wisil nemmad ta jure tulnud ja keif, mis ta neist
teadis. — Piiskoppi maia ees olli suur hulk
waesid, kes keif armoandi pallusid; nende hulkas
ka Helena, kes omma isä ja meest nâhhes isse-
enneses õhtas: „Oh ma willets ja õnneto inni-
menne! mis ollen ma teile kummagile kurja tei-
nud, et mind kui rõõwlit taggaaiate!?“ Kartusse
pârrast, et kedda peaks tuntama, lâks ta seält
ârä ja hoidis ennast warjul senni kui keiser ja
kunningas seält linnast jälle ârralâksid — sest
Helena ei teadnud sedda, mis pârrast kedda nûud
taggaotsiti.

Kui keif sured mehhed piiskoppi suurdes sõma toas kous ollid, et warfi sõma piddid hakkama, lāks Martin kōki ja jaggas keif road, mis leidis, waestele, kes seāl liggijārges sadawal ollid. Sedda kulutasid monningad teenrid piiskoppile ja ütlesid: „Teie sureks hābbiks nende suurte woðrašte ees on Martin keif road, mis louneks walmistud ollid, hilparrakatte ja kaltsakattele jagganud.“ — Martinit kāsks piiskop selle jutto peāle ennese jure kutsuda, — ja ütles temmale: „Mis tempo sa olled teinud? keif parremad road andsid waestele, mis ma nüüd omma auwāart woðraštele tahhan ette panna?“ „Jah, auwāart piiskop!“ kostis Martin, „Summalale peab enne andma, kui innimestele; agga kui teie ja teie kullalissed keif parremad sutāied ollete ārrasõnud, siis ei olleks neid ennam waestele anda; agga nendele peab keige parremat antama, sest mis waestele antakse, sedda antakse Summalale, ja mis Summale antakse, kas se siis õiguše polest ei pea keige parrem ollema?“

Sai Martin hāddaste omma jutto lõppetanud, tulli üks kofka pois kōgist jookstes ja ütles: „Aus isšand piiskop! laske agga ommad woðrad sõmalauda istuda, sest kōdk on nenda keifsuggu roga tāis, et ei tea, kuhho keif panna.“ — Sedda rogade hulka olli Summal isše kōki õnnistanud — Sedda kuuldes, immetelles piiskop wāgga ja ütles: „Martin, sa tenid mind, agga se olleks õigem, kui minna sinno tener olleks; te eddespiddi keif, mis so melešt õige, — keif mo maia ja asfi olgo sinno melewalla al.“ Se peāle is-

tusid piiskop ja ta küllalised lauda ja Martin ja Riksius tenisid neid. Agga Riksiusse peale wahtis kuningas Hinrek wägga terraselt, isse-
 ärranis selle laeka parrast, mis temmal kaelas
 olli; küsis wimaks, mis seal sees piddi ollema?
 Riksius wastas: „Urge pange pahhaks — ei
 ma tahhan räkida.“ Agga kuningas ja ka tei-
 sedki melitasid tedda senni, kunni ta kae laekast
 wälja wõttis ja kuningale näitas. Se, omma
 sõrmust kohhe ärratundes, hüdis waljo healega:
 „Se on jo minno kalli abikasa Helena käsfi,
 mis würst Rosester temmal otsast ärra lastnud
 raiuda. Täis süddamelikko rõmo tousis kunnin-
 gas laua ärest ülles, hakkas noorte meeste kaela,
 andis neile suud ja ütles rõõmsa healega: „Sum-
 mal olgo tännatud, et ommeti üksford ommad
 armsad poiad jälle ollen leidnud, kedda jo ammo
 furnud armasin ollewad!“ Ollid ka Martin ja
 Riksius wägga rõõmsad, et omma isat ollid
 leidnud; agga ommeti se weel neid kurwastas,
 et naad ei teadnud, kus nende emma piddi olle-
 ma. Keiser Antoniuski rõmustas ennast omma
 tütre lapsi nähhes, agga olli ka jälle nende emma
 parrast kurw. Parrast sõmaaega pallus Rik-
 sius omma isat, et ta temmale piddi räkima,
 millal ja kust ta selle kae sanud, ja selle parralt
 se piddi ollema.

Süis selletas isä temmale ärra, et se ta emma
 käsfi olli ja ka weel kedda, kuida emma luggu
 olnud. Se kurwastas mollemid, et naad wan-
 dusid würst Rosestrile kedda kurja tasfuda, mis
 temma nende emmale teinud. Agga kuningas

wabbandas wūrsti ja ütles, et ta sedda teinud, ilma, et temmal sest süüd olleks. Siis jäid nemmad ka rahhule.

Selle rõmo pärast, et kuningas Hinrek ommad lapsed leidnud, piddas ta omma laste ja keisri Antoniussega nou, nattohesseks aiaks foio ja reisist puhkama minna, ja pärast jälle Hele-
nat otsima.

Ja kui naad keif neljakesste Londoni linna said, tulli wūrst Rosester nende wasto, neid terretama. Omma kunninga käest kuuldes, et need kaks noort meest, kes nende jures ollid, Helena poiad ollid, langes ta noorte meeste ette põlweli ja pallus andeks, et ta teadmatta nende emmale waewa teinud. Sedda anti ka hea melega andeks. —
Tehko keiser ja kuningas omma poegadega, mis nende melest õige ja hea; lähme meie jälle wah-
hel Helena luggo kulama.

Kui Helena tükki aega Turo linnas olli ellanud, todi temmale need walle sannumid, et Turselased keisri Antoniusse ja kunninga Hinreko ar-
ratapnud, ja et nende furno-kehhad Neapli linnas piddid ollema. Silmapilk hakkas ka Neaplisse minnema, et ehk weel neid wimist korda nähha piddi sama. Kui monne päwa pärast senna sai, kulis kül, et se walle olli — agga ommeti, et ta kord jo seäl olli, tahtis senna jada, ja kat-
fuda, kuidas ello seäl piddi minnema. Ultsat möda eddasi minnes juhtus wanna piiskop tem-
male wasto tulles, kelle ette ta põlweli langes ja andi pallus. Temmal ühte ainust kät nähhes, küsis piiskop: „Mis õnnetus sinno teise käele

juhtunud?" Kuwäärt isä piiskop!" kostis ta, „ollen Duro linnast pärralt; juhtusin ükskord rõõwlitte kimpo, kes mulle liga tahtsid teha, ja kui keigest wäest ja rammust wästo hakkasin, löi üks nende seast modgaga mo kää otsast ärra; wimaks tuli teisi innimesi järrele, kes mind nende käest päätsid.“ Siis küsis piiskop, kas ta keiser Antoniusse tütrest Helenast middagi piddi kuulnud ollema, kel ka nisamma üks ainus kässi, — „Jah, mo isäand“, ütles ta, „se innimenne elas terweste kümme aastat minno isä maias; pärrast läks ta seält ärra, kui omma isä ja meest seäl näggi, kes tedda tagga otsisid, et tedda pidid ärrapõlletama.“ — „Armastusse pärrast omma õe tütre wästo ja temma mällestusfeks“, ütles piiskop, „tahhan find omma maiasse wõtta ja sulle ni kawa süa ja kortert lubbada, kui minna ellan.“ Selle lubamisse eest tänas Helena wägga, agga ei ta tahtnud küsagile maiale korterisse jada, kui treppi alla ja toido polest igga-pääw piisut leiba. „Mo tüttar“, ütles piiskop, „keif sundko ni kui tahhad.“ Siis läks Helena, wõttis nattofesse õlgi, wiis treppi alla ja jäi senna korterisse. — Seäl käis piiskop tedda saggedaste waatmas, istus ta jure mahha ja kõnneles temmaga monnest ja mitmest asjast; sest ta olli arro sanud, et ta jummalakartlik innimenne olli. — Agga, oh kahjo! olleks ta tedda tundnud, ehk teadnud, kes ta olli, küll ta olleks parreminne temma eest hoolt kandnud.

Kui nüüd keiser Antonius ja kuningas Hinrek pärrast poegade leidmist poegadega seltsis jälle

nelli aastat Helenat ollid otsinud, kirjotas Neapli piiskop omma õemehhele, et ta maias üks naesterahwas, kes Helenast teadust woib anda. Neid sannumid kätte sades ollid keif neljakesste (keiser ja kuningas omma kahhe poiaga) illewägga rõõmsad; lastsid laewad kohhendada, kus kohendamist olli, ja kiusasid merd kaudo diete rutto Neaplisse sada. Agga ni pea, kui Helena kulis, et jo keiser Antonius ja kuningas Hinrek Neapli linna alla tulnud, kirjotas ühhe piiskopesse seddeli, panni omma asfeme peäle ja läks kellegi hinge teadmatta Neaplist ärra ja jälle Suro linna taggasi. Seäl seddeli peäl olli luggeda: „Minna, Helena, kes ma nelli terwet aastat siin, selle piiskoppi omma onno treppi al ollen ellanud, terretan omma issat keisert Antonius ja omma meest kuningast Hinrekut, kes mind ilmasüta taggaaiawad ja ärratappa puudwad.“ Warsti, kui need nelli Helena otsiat Neaplisse ollid sanud, wiis piiskop neid senna treppi alla, kus Helena asfet olli olnud; agga ei leidnud Helenat ennam eest. Selle ülle immeks pannes kutsus piiskop ühhe teenri, kes tahha treppi alla pimmedasse nurka piddi watama minnema, kas ta seäl ehk piddi wahhest maggama. Tener läks, agga ei leidnud tedda mitte, waid selle asfemel ühhe piiskopesse seddeli Helena maggades-põhkude peält, mis ta piiskoppi kätte andis. — Seält leidis piiskop need sannad, mis meil jo teada on, ja luges neid ka Helena otsijattele. Agga kegi ei olnud ni ärraehmatand kui piiskop, kui sedda teada olli sanud, et ta õetütar ni kaua

aega ta jures ellanud, ilma et ta temmast arro olleks sanud, kes ta olli.

Helena isä, abbikaas ja lapsed, kui naad Neaplis muud polnud sanud, kui uut furvastust, pööräid warsi jälle taggasi ja said Prantsusse-male Turo linna, kust üksford kuningas Hinrek ommad lapsed olli leidnud. Seäl puhkasid nemmad monned päwad. Paar päwa pärrast sedda, kui naad Turo linna ollid sanud, juhtus, et Helena (kes ka seäl olli, ni kui meil jo luggeda olli, et ta Neaplist kohhe Turo linna läks), et temma jöest ennesele wet läks toma. Agga emalt näggi tedda üks kuningaga kutsar, kes hobbosid jootma ja uiutama läks, et temmal üks ainus kässi olli. Sepärrast hakkas ta kohhe arwama, et se ehk Helena woiks olla, läks liggimale, teretas ja küssis, kus ta asjet pididi ollema. Selle küssimisä peäle ehmatas Helena ärra, ei lausund sannagi wasto ja läks ruttuste omma teed. Agga kutsar panni holega tähhele, kus külgi ja misäuggusesä maiasä ta läks, söitis rutto korteri paika, andis hobbosed teiste holeks, läks kuningaga jure ja teatas sedda asja kuningale — et ta ühhe-käega naesterahwa näinud. Täewalikko rõmo tundis kuningas neid sanno kuuldes, ja ütles kutsarile: „Kui sa selle naesterahwa mo jure tood ja se minno kallis Helena on, siis tahhan sulle käskümmed naela kulda meleheaks anda.

Warsi kirjotas ka kuningas würst Joseftrile Inglišse-mala need rõõmsad sannumed, et ta omma abbikasat lodab leidwad. — Agga kirja kandja,

kes wûrstile firja piddi wima, effis metsas, kust temmal l bbi olli minna,  rra; leidis wima s    he pi       e jalgte  — sedda m  da l    ta eddasi, funni met  meh e Welik  i kopa jure sai. Sellele ta r     omma effimiss e luggu, ja et ta Ingliss e-male l     , ja ka sedda: et ta funninga k    poega ni ja ni k   a     e met  meh e Welik  i jures olnud ja n   d omma is  at leidnud. Met  mees sai w      r         sedda wimist jutto kuuldes, juh     funninga firja-k     a    e tee pe  le ja is  e l     filmapilk Turo linna. Agga k    ta pi       i mai    e tahtis minna, kus ta k            ja nende is  a        ollewad, ei tahtnud            a tedda si   e lasta, waid      e tiggeda fanna ja he  lega: „Mis sinnosuggusel seie asja?“ Met  mees k     : „Mul on sak  stega k          !“ — „Sinnosuggusel sak  stega k            !“ k                   , ja andis temmale keppiga p     . — Keik teenrid ja poissid tullid n   d nago k       met  meh e      , sest temmal olli immelik n     ja rided ollid roh  st ja roh  o jurik      , pu leht   ja jurek        k      punnutud. Siis juhtus ka Martin sedda n       , l     liggi ja tundis k    e omma k         a     , hakk  s ta k    a ja      : „Terre tullem  st mo armas is  a! k      k      n   d k    ?“ Met  mees k     : „Summal olgo t        ! minno luggu l           a w   i; agga k    a sinno k      k    , mo poeg Ursus, ja mis K      teeb?“ „Armas is  a“,       Martin, „meie olleme n   d jo ristitud: minno nimmi pandi Martin ja mo wenna K   e nimmi Ri     .“ — Ag-

ga uksehoidja, kes metsmest olli lõnud, sai Martini käest tappelda.

Siis wiis Martin metsmehhe suurde tuppa, kus teised sured mehhed kous ollid ja ütles omma wennale: „Riksius, kas tunned sedda meest?“ „Oh!“ ütles Riksius ja kargas toli peält ülles, „se on jo meie wanna kaswataja ja isä!“ läks rõmustes ta jure ja andis temmale mitto korda suud, ja ütles omma isäle: „Bata, mo kallis isä! se on meie endine isä, kes meid metsaliste lounge wahhelt ärrapeastnud ja kuusteiskümme aastat kaswatanud.“ — Selle järrele todi ka jo loune-roog laua peäle. — Ja kunningas Hinnerik tannas metsmest omma poegade peastmisse ja kaswatamisse eest, hakkas ta kätte kinni ja wiis sõma laua äre, et ta nendega seltsis pididi sõma. Agga kui ta nende roga piisut sai maitse nud, tundis ta, et sissekond rahhul ei olnud, sest et ta norest east sadik rohtude ja juurtega olli õppind — wõttis monned jured pouest, mis kotto tulles kasa olli wõtnud, ja sõi neid — need ollid ta melest maggusamad, kui kallid road. — Kui ta monned päwad seal olli olnud, läks ta metsa omma kopasse taggasi.

Se kutsar, kes kunningale ühhe-käega innimest ütles näinud ollewad, läks kahhekümne naela kulla isfoga rutto fenna maiasse, kuhho Helenat olli näinud sisse minnewad. Seält leidis ühhe wannaldas se naesterahwa eest, kes ennast ühhe käega innimestest suggugi ei üttelnud teadwad. Agga et kutsar selgeste olli näinud tedda just fenna maiasse sisse minnewad, sepärrast olli ta

julge, — ahwardas naesterahwast wangi lasta panna ehk koggoni arratappa, kui mitte omma koddakonnast wälja ei piddand saatma. Need ahwardamissed pannid naesterahwa hirmuma, näitisi ühhe sure wanna laeka, kus Helena ütles sees ollewad. — Kui Helena sedda külis, et ta maia-perrenaene tedda olli üllestunnistanud, kargas kohhe isse laekast wälja, langes kutsari ette põlweli ja pallus tedda Summala keli, et ta tedda mitte omma isä ja mehhe kätte piddand wiima ja ütles: „Mis süddame rahho ja rõmo sinna ommeti sest saad, kui mind arrahukkatakse;“ — ja nuttis ni halledaste, et kutsarilgi wessi filmi tulli. Agga ta tõstis tedda (Helenat) jälle püsti ja ütles: „Kulif ja auustamisse wäärt funninga praua! ma pallun teid, ärge nutke; ma wannun teile Saewa ja Ma Summala ja temma pühhade jures, et teile mingitsuggust pahha ei pea tehtama, waid wõtwad teid sure auga wasto teie isä, mees ja lapsed ja keik sured hererad, kes piiskoppi maias kous on; tulge agga ilma kartusfeta — seäl otawad teid keik sure iggatsemisega, et teid rõmoga wasto wõtta.“

Et kü kutsar omma moistlikko ja tõsfise jutoga Helena süddamest wimist kartust ei joudnud wälja aiada, agga ta armastus omma laste wasto andis temmale julgust, et wimaiks läks. Kuningas olli pitkifilmi odand — ja kui Helenat alles emalt kaugelt näggi tullewad, sai ta rõmo parrast nago teiseks innimesseks, hüdis keige lahkema ja rõõmsama healega: „Martin ja Riksius, mo armad lapsed! et tulge wadage, kust

teie emma ja minno kallis abbikasa tulles!" ja jooksis kui laps Helena wasto, terretas ja hakkas ta kaela ümber ja nuttis nago laps, et ta tedda jälle olli leidnud. Nisamma armoga ja rõmoga wõtsid tedda ta poiad ja ta isä Antonius wasto. Keif ühtlase pallusid andeks sedda, mis naad kegi temma wasto ollid eksinud, mis temma ka neile keigest süddamest andeks andis.

Selle järrele laskis kuningas temmale puh-
tad rided murretseda, ni kui kuningaga abbika-
sale tarwis, ja peti terweste kümme päwa rõmo-
päiwi selle sure pitka kurwastusse mõdaminne-
misse mällestusseks, Siis läksid seält keif Ne-
apli linna piiskoppile ka neid rõõmsaid sannumid
isese kätte wima. Seäl wõeti neid sure au ja
rõmoga wasto, — ja peäle sedda kaswis piis-
koppi allandlikko palwe pärrast Helena kääsi jälle
otsa, et se sai nenda, nago polleks ialgi otsast
ära olnud. Ja kui naad tükki aega Neapli
linnas ollid olnud, läks keiser Antonius Türgi
male Konstantinoopli linna taggasi, kus ta warssi
ära surri, — ja et temmal muid lapsi peäle
Helena ei olnud, nimmetas ta omma tütre poe-
ga Niksiust ennese rigi aujärje pärriaks. Kun-
ningas Hinrek ja ta abbikasa jäid ello-otsani
Neapli linna — ja Martin sai omma isä as-
semele Inglise-ma kuningaks, kus tedda kroniti
ja kus ta nisamma, kui ta wannemadki, jumma-
lakartlikko ello ellas omma ello otsani.

